

รายงาน

ตรวจจัด การคณะกรรมการพระศาสนา
และการศึกษาในมณฑลนครราชสีมา

ของ
พระเทพมุนี ผู้ อำนวยการ
ร, ศ, ๑๒๐

วันที่ ๒๘ มิถุนายน วันโกสินทร ศก ๑๒๐
เกล้ากระหม่อม พระเทพมุนี ผู้ อำนวยการ
ศึกษา และ การ พระศาสนา มณฑล นครราชสีมา
พระอมรมหาจารย์ผู้ช่วย ขอประทานทำรายงาน
จัดการ ศึกษา แด การ พระศาสนา ใน มณฑล นคร
ราชสีมา ครั้ง ที่ ๒ ต้น ร, ศ, ๑๑๙ ทูล ถวาย
ในพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นนริศรญาณ วโรต
ทรง ทราบฝ่า พระบาท

บริเวณเมืองไชยภูมิ

วันที่ ๓๐ มีนาคม ร, ศ, ๑๑๙
เกล้ากระหม่อม กับพระอมรมหาจารย์
พระดัมพ์พันธ์ พระสงฆ์อันดับ ๒ รูป รวม
พระสงฆ์ ๕ รูป คฤหัสถ์ ๖ คน ได้ทูลดา
ฝ่า พระบาท ออกจาก กรุง เทพฯ วันที่ ๑๑
เมษายน ร, ศ, ๑๒๐ ถึงยัง ที่พัก วัดไชยประสิทธิ์
กลางเมืองไชยภูมิ พระ หลุ่ไทย ข้า หลวงผู้ว่า

ราชการ พร้อมด้วย ข้า ราชการ ทั้งปวง ได้จัด
การ คำนวณ โดย ส้ม คอว

วันที่ ๑๓ เดือนนี้ เกล้ากระหม่อมได้ตั้ง
พระครูบุญนิโรธกิจ เจ้า คณะเมืองไชยภูมิ
แฉ พระครูถาวรคีตวัตร เจ้า คณะเมืองภูเขียว
ให้มีมติชี้ถึง พระครูเจ้า คณะ แขวงเจ้า อธิการ
หมวดทุกแขวง ให้ ปฎกษา กับ พระสงฆ์ และ
นาย อำเภอกำหนด ผู้ใหญ่ บ้าน ทั้ง ปวง ให้ เห็น
พร้อมกัน ว่า พระสงฆ์ รูปใด มี พรรษาอายุ รู
คุณ ธรรม ปฏิบัติ เรียบร้อยดี ส้มคอวเป็นพระ
อุปัชฌาย์ได้ ให้ นิมนต์ พระสงฆ์ รูปนั้น มา ใน
ที่ ประชุม แขวง ละ รูป ถ้า แขวง ไหญ่ ต้อง รูป
หรือ สาม รูป ให้ มา พร้อม กับ พระครูเจ้า คณะ
แขวง แฉ เจ้า อธิการ หมวด แล้วเกล้ากระหม่อม
ได้ มี มติชี้ถึงพระหฤไทย ขอ ให้ มี คำ ดัง ไป
ยังนายอำเภอกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ทุกแขวง ว่า แขวง
หนึ่ง จะ ตั้ง โรงเรียน หนึ่ง โรง ให้ นายอำเภอกำหนด
ผู้ใหญ่บ้าน ปฎกษา กับ พระสงฆ์ และ ทายก ใน แขวง
นั้น ๆ เห็น พร้อม กัน ว่า วัด ไต คำ บด ไต
ส้มบูรณ์ด้วยนักเรียนและผู้อุทิศทุนผู้จัดการแล้ว
เชิญ ผู้ที่ จะ ช่วย รุระ ใน การ นี้ โดยแข็งแรง มา ใน
ที่ ประชุม
ณวันที่ ๒๑ เมษายน ร, ศ, ๑๒๐ จะได้
ปฎกษา คกตง อย่างไร แล้ว จึง จะ ทำ รายงาน
ขึ้น ถวาย แต่ นั้น มา มี การ ประชุม พระสงฆ์
ทุก วัน

ในประเทศนั้นมีวิธีผูกพัทธสีมาแต่วิธี บรรพชา
อุปสมบทต่างกัน เพราะถือตามมติของ ตน ๆ
ไม่นิยม ตามแบบ อย่าง

เกล้ากระหม่อม จึงได้ เนะ นำวิธีผูก พัทธสีมา
แต่ วิธี บรรพชาอุปสมบท แดให้ พระสงฆ์ ซ้อม
สวดนาค ให้ ถูกต้องตาม แบบ อย่าง แหวง ตะ
สอง รูป บ้าง ดี รูป บ้าง แดด้ ตั้ง ว่า พระสงฆ์ ผู้
ที่จะสวด นาค ใน แหวง นั้น ๆ ให้ มา ซ้อม ค่อไป

ถ้าพระสงฆ์ รูปใดไม่ ซ้อมให้ ถูกต้องแล้ว อย่า
เพื่อให้ สวด ก่อน ครั้น ถึง วันที่ ๒๓ เวลาเที่ยง
แล้ว พระสงฆ์ และ ข้าหลวง นายอำเภอ กำนัน
ผู้ใหญ่บ้าน ทั้ง ปวง มา ประชุม พร้อม ที่ โรง พระ
อุโบสถ วัด ไชย ประสิทธิ์ แล้ว เกล้ากระหม่อม
มี คำถาม ขึ้น ใน ท่าม ถดาง ที่ ประชุม นั้น ว่า ใน
เมืองไชยภูมิ วัดใด ค่ำบดใด สมควร ที่ จะ ตั้ง
เป็น โรงเรียน ได้ พระสงฆ์ และ ทายก นาย อำเภอ
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ใน แหวง เมืองไชยภูมิ ร้อง ขึ้น
พร้อม กัน ว่า ขอ ให้ ท่าน จัด ตั้ง โรงเรียน
ที่ วัดไชย ประสิทธิ์ อาไศรย์ การ เปรียญ บอก
กัน ไป ก่อน กว่าจะ ได้ ทำ เป็น โรงเรียน ขึ้น

เกล้ากระหม่อม จึง จัด ตั้ง โรงเรียน ใน วัดไชย-
ประสิทธิ์ ๑ โรง ตาม คำร้อง ขอ ของ ท่าน ทั้ง
หลาย ดังมี แจ้ง ใน รายงาน จัด การ โรงเรียน
นั้น แดด้ เกล้ากระหม่อม จึง จัด ตั้ง โรงเรียน ใน
เมือง ภูเขี้ยวเมือง จตุรัสเมือง บำเหน็ด ณรงค์ค่อไป
เหมือนอย่าง นั้น แดด้แล้ว เกล้ากระหม่อม จึง มี คำ
ถาม ขึ้น ว่า ใน เมืองไชยภูมิ นั้น ท่าน ทั้ง หลาย
จะ เห็น พระสงฆ์ รูปใด สมควร จะ เป็น พระอุปัชฌาย์
ได้ พระสงฆ์ แด ข้าหลวง นายอำเภอ กำนัน ผู้

ใหญ่ บ้าน ทั้ง ปวง จึง ร้อง ขอ ให้ ตั้ง พระสงฆ์ ๓ รูป
เป็น พระอุปัชฌาย์ เกล้ากระหม่อม จึง ทำมติ จัด
ตราตั้ง ให้ พระสงฆ์ ๓ รูป นั้น เป็น พระอุปัชฌาย์
ตาม คำ ร้อง ขอ ของ ท่าน ทั้ง หลาย แดด้ นั้น ดังมี
แจ้ง ใน รายงาน จัด การ ตั้ง พระอุปัชฌาย์ นั้น แดด้
เกล้ากระหม่อม จึง จัด ตั้ง พระอุปัชฌาย์ ใน เมือง
ภูเขี้ยว แด เมือง จตุรัส เมือง บำเหน็ด ณรงค์
ค่อไป เหมือน อย่าง นั้น แดด้แล้ว ยังมี คำ
ประกาศ ว่า ใน ชั้น แรกนี้ เพียง แต่ ทำมติ จัด
ตั้งไว้ ให้ บวช กุดบุตร ไป ก่อน กว่า ผู้ อำนวยการ จะ
จัด การ แดด้แล้ว ทั้ง มณฑล แดด้ จึง จะ ทำ รายงาน
สู่ ยัง กระทรวง ธรรมการ ทราบ กำหนด แดด้ จึง จะ
ขอ ครา เสดมา ธรรมจักร มา ให้ ค่อ ครัง หลัง ถึง เวลา
บ่าย ๔ โมง เด็ก การ ประชุม

บริเวณ เมืองนางรอง

วันที่ ๗ พฤษภาคม ร, ค, ๑๒๐

เกล้ากระหม่อม ได้ ออก จาก เมือง ไชย ภูมิ
วันที่ ๑๖ เดือน นี้ ถึง ที่ พัก ทำ เนียบ ถดาง
เมือง บุรีรัมย์ ขุน แฉ้ว อริพรค์ แทน ข้าหลวง
ผู้รักษา ราชการ พร้อม ด้วย ข้าราชการ
ทั้ง ปวง ได้ จัด การ ค่อวัน โดย สมควร
วันที่ ๑๘ เดือน นี้ เกล้ากระหม่อม ได้ ตั้ง พระครู
อมร บัญชา เจ้าคณะ เมือง นางรอง ให้ มี มติ จัด
ถึง พระครู เจ้าคณะ แหวง แด เจ้าอธิการ หมอด
ให้ ไป ถุณา กับ พระสงฆ์ แด นาย อำเภอ กำนัน
ผู้ใหญ่ บ้าน ทั้ง ปวง แดด้ มี มติ จัด ถึง ขุน แฉ้ว

อธิบดีฯ ขอให้ มี คำ สั่ง ไปยัง นาย อำเภอ
กำหนด ผู้ใหญ่ บ้าน ทุก แขวง เหมือน อย่าง จัดที่
เมืองไชยภูมิ นั้น แล้ว

ครั้น ถึง วันที่ ๒๕ เดือนนี้ เวลา บ่าย ๑ โมง
ได้ ประชุม พระสงฆ์ เดิมผู้ แทนข้าหลวง พร้อม
ด้วย ข้าราช การ นายอำเภอ กำหนด ผู้ใหญ่ บ้าน จัด
การ ตั้ง โรงเรียน แต่ตั้ง พระอุปัชฌาย์ เหมือน
จัด ตั้ง ที่ เมือง ไชยภูมิ

ถึง เวลา บ่าย ๔ โมง เศษเลิก การ ประชุม

บรรณ เมือง นครราช ดีมา

วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ร, ศ, ๑๒๐

เกล้ากระหม่อม ได้ ออกจาก เมือง บุรีรัมย์
วันที่ ๒ มิถุนายน ร, ศ, ๑๒๐ ถึงยังที่ พัก
วัดกลาง เมือง นครราช ดีมา พระยา สุริยเดชวิ-
เศษฤทธิ์แทน ข้าหลวงเทศาภิบาลไม่ อยู่ไป ตรวจ
ราชการ มณฑล พระรังสรรค์ดำรงกิจปลัด

เทศาภิบาลแต่ ทายกทั้งปวงได้ต้อนรับโดยสมควร

วันที่ ๔ เดือนนี้ เกล้ากระหม่อม ได้สั่ง

พระครูดีทรานต์มาจารย์ผู้ เจ้าคณะใหญ่ พระครู
ชินโรดรรรมรุจีเจ้าคณะ รอง ให้มีมติถึง

พระครูเจ้าคณะแขวง เจ้าอธิการหมวดทุกแขวง
ให้ปรึกษา กับ พระสงฆ์ แต่ นายอำเภอ กำหนด

ผู้ใหญ่บ้าน ทั้งปวง แล้วมีมติถึง พระรัง --

สรรค์ดำรงกิจ ขอให้ มี คำ สั่ง ไปยัง นาย อำเภอ

กำหนด ผู้ใหญ่ บ้าน ทั้งปวง เหมือนอย่างจัดที่เมือง
ไชยภูมินั้น แล้ว

ครั้น ถึง วันที่ ๑๖ เดือนนี้ เวลา บ่าย ๑ โมง
ได้ ประชุม พระสงฆ์แต่ ปลัดเทศาภิบาล พร้อม
ด้วย ข้าราช การ นายอำเภอ กำหนด ผู้ใหญ่ บ้าน
จัดการตั้งโรงเรียน แต่ตั้ง พระอุปัชฌาย์เหมือนนั้น
ถึงเวลา บ่าย ๕ โมงเลิก การ ประชุม เสร็จ การ
จัด ตั้ง โรงเรียน แต่ตั้ง พระอุปัชฌาย์ ทั้ง ๓
บริเวณแล้ว วันที่ ๑๘ เดือนนี้ เกล้ากระหม่อม
กลับยัง กรุงเทพฯ

รายงานจัดการตั้งโรงเรียน

กลาง เมือง นครราช ดีมา

พระรังสรรค์ดำรงกิจ ปลัดเทศาภิบาลพร้อมด้วย
ข้าราช การทั้งปวงเป็นผู้ ออกหน้า ผู้ว่าราชการ
เมืองกับนายอำเภอเป็นผู้ จัดการ ได้จัดตั้งโรง--
เรียนที่โรงเรียน อัมพวงค์ ในวัดกลางเมืองนคร
ราช ดีมา ๑ โรง มีนักเรียน ๘๐ คน
พระออกนักเรียน ๒ ประโยค เป็น ครูนักเรียน
ค่าบำรุงครู เดือน ละ ๒๓ บาท เป็นส่วนของกรม
ศึกษาธิการออกให้ ผู้อำนวยการได้มอบหนังสือ
แบบเรียน เร็วเล่ม ๑ ไว้ ๓๐ เล่ม

แขวงบูรพา

ขุนเทพเสนาเป็นผู้ ออกหน้า พระใบ--
ฎีกา พรหมเป็น ผู้จัด การ ได้จัดตั้ง โรงเรียนที่
การเปรียญวัด มะ เริง ๑ โรง มีนักเรียน

ประมาณ ๓๐ คน พระโอบุ๊กา พรหมเป็นครูโรงเรียน
ขุนเทพเดณาได้ออกค่าบำรุงครูเดือนละ ๔ บาท
ผู้อำนวยการ ได้มอบหนังสือแบบเรียนเล่ม ๑
ไว้ ๓๐ เล่ม

แขวงปัจฉิมา

หลวงเด่น ศักดาเป็น ผู้อุดหนุน พระครู
เจ้าคณะแขวง อยู่เป็นผู้จัดการ ได้จัดตั้ง
โรงเรียนที่โรงเรียนคุณหญิงหงษ์ สว่างใหม่ในวัด
สามัคคีวัด ๑ โรง มีนักเรียน ประมาณ ๒๐ คน
พระครูเจ้าคณะแขวง อยู่เป็นครูโรงเรียน หลวง
เด่นศักดา ได้ออกค่าบำรุงครูเดือนละ ๔ บาท
ผู้อำนวยการ ได้มอบหนังสือแบบเรียนเล่ม ๑
ไว้ ๓๐ เล่ม

แขวงจันทิก

หลวงเทพโอสถ นายอำเภอ เป็นผู้อุดหนุน
พระจัน เป็นผู้จัดการ ได้จัดตั้งโรงเรียนที่
การเปรียญวัดบึงไผ่ ๑ โรง มีนักเรียน ๔๐ คน
พระจัน เป็นครูโรงเรียน หลวงเทพโอสถ
ได้ออกค่าบำรุงครูเดือนละ ๒ บาท ผู้อำนวยการ
ได้มอบหนังสือแบบเรียนเล่ม ๑ ไว้ ๓๐ เล่ม

แขวงสังเนนิ

เจ้าอธิการหมวด บุกเป็นผู้อุดหนุนเป็นผู้จัด
การด้วย ได้จัดตั้งโรงเรียนที่การเปรียญ
วัดสถิตไค ๑ โรง มีนักเรียน ประมาณ ๓๐ คน

พระบุญเป็นครูโรงเรียน เจ้าอธิการหมวด บุก
ได้ออกค่าบำรุงครูเดือนละ ๔ บาท ผู้อำนวยการ
ได้มอบหนังสือแบบเรียนเล่ม ๑ ไว้ ๓๐ เล่ม

แขวงสันเทียะ

หลวงบำรุง นายอำเภอ เป็นผู้อุดหนุน
พระครูเจ้าคณะแขวง นวน เป็นผู้จัดการ ได้
จัดตั้งโรงเรียนที่การเปรียญ วัดสันเทียะ ๑ โรง
มีนักเรียน ๕๕ คน พระครูเจ้าคณะแขวง นวน
เป็นครูโรงเรียน หลวงบำรุง ได้ออกค่าบำรุง
ครูเดือนละ ๒ บาท ผู้อำนวยการ ได้มอบ
หนังสือแบบเรียนเล่ม ๑ ไว้ ๓๐ เล่ม

แขวงกลาง

ขุนวิจิตร เป็นผู้อุดหนุน พระครูเจ้าคณะ
แขวงทอง เป็นผู้จัดการ ได้จัดตั้งโรงเรียน
ที่การเปรียญ วัดมะขาม ๑ โรง มีนักเรียน
ประมาณ ๓๐ คน พระพิต เป็นครูโรงเรียน
ค่าบำรุงครู เรี่ยราย ออกให้เดือนละ ๔ บาท
ผู้อำนวยการ ได้มอบหนังสือแบบเรียนเล่ม ๑
ไว้ ๓๐ เล่ม

แขวงนอก

พระครูเจ้าคณะแขวงบัว เป็นผู้อุดหนุน
หลวงธานี นายอำเภอเป็นผู้จัดการ ได้จัดตั้ง
โรงเรียนที่การเปรียญ วัดทอง หลางน้อย ๑ โรง
มีนักเรียน ประมาณ ๓๐ คน เจ้าอธิการหมวด
รอด เป็นครูโรงเรียน หลวงธานี ได้ออกค่า
บำรุงครูเดือนละ ๒ บาท ผู้อำนวยการได้มอบ
หนังสือแบบเรียนเล่ม ๑ ไว้ ๓๐ เล่ม

แขวง พิมาย

หลวง วง เป็น ผู้ อุดหนุน เจ้า อธิการ หมวด
คง เป็น ผู้ จักการ ได้ จัด ตั้ง โรงเรียน ที่ โรงเรียน
วัด เดิม ๑ โรง มี นักเรียน ประมาณ ๓๕ คน
พระ แก้ว เปง ครู โรงเรียน หลวง วง เป็น ผู้
เรียราย ค่า บำรุง ครู เดือน ละ ๔ บาท ผู้ อำนวยการ
ได้ มอบ หนังสือ แบบ เรียน เล่ม ๑ ไว้ ๓๐ เล่ม

แขวง กระโทก

พระครู เจ้าคณะ แขวง พู่ เป็น ผู้ อุดหนุน เป็น ผู้
จักการ ด้วย ได้ จัด ตั้ง โรงเรียน ที่ การ เปรียญ
วัด ถาง ๑ โรง มี นักเรียน ประมาณ ๓๐ คน
พระใบฎีกา เต๋อย เป็น ครู โรงเรียน ชุน ทิพ ได้
ออก ค่า บำรุง ครู เดือน ละ ๔ บาท ผู้ อำนวยการ
ได้ มอบ หนังสือ แบบ เรียน เล่ม ๑ ไว้ ๓๐ เล่ม

แขวง บัก ชิง ไชย

พระครู เจ้าคณะ แขวง มี เป็น ผู้ อุดหนุน พระ
ปลัดดี เป็น ผู้ จักการ ได้ จัด ตั้ง โรงเรียน ที่ การ
เปรียญ วัด หน้า พระ ธาตุ ๑ โรง มี นักเรียน
ประมาณ ๓๕ คน นาย หุ่น เป็น ครู โรงเรียน
หลวง นราบริรักษ์ นาย อ่ำ เกอ ได้ ออก ค่า บำรุง
ครู เดือน ละ ๒ บาท ผู้ อำนวยการ ได้ มอบ
หนังสือ แบบ เรียน เล่ม ๓ ไว้ ๓๐ เล่ม

เมือง นางรอง

นาย คต มหาด เด็ก นาย อ่ำ เกอ เป็น ผู้
อุดหนุน เป็น ผู้ จักการ ด้วย ได้ จัด ตั้ง โรงเรียน
ที่ การ เปรียญ วัด ถาง ๑ โรง หลวง วง เป
นครู โรงเรียน มี นักเรียน ๔๒ คน นายคต
มหาด เด็ก และ ชุน นาง ขำ ราช การ ทั้ง ปวง ได้
ออก ค่า บำรุง ครู เดือน ละ ๓๐ บาท ผู้ อำนวยการ
ได้ มอบ หนังสือ แบบ เรียน เล่ม ๑ ไว้ ๓๐ เล่ม

แขวง บุรีรัมย์

หลวง ภาคดี บุรีรักษ์ นาย อ่ำ เกอ บุรีรัมย์ เป็น
ผู้ อุดหนุน เป็น ผู้ จักการ ด้วย ได้ จัด ตั้ง โรงเรียน
ที่ ศาลา วัด ถาง เมือง บุรีรัมย์ ๑ โรง พระ ค้อย
เป็น ครู โรงเรียน มี นักเรียน ประมาณ ๕๐ คน
หลวง ภาคดี บุรีรักษ์ ได้ ออก ค่า บำรุง ครู เดือน
ละ ๒ บาท ผู้ อำนวยการ ได้ มอบ หนังสือ
แบบ เรียน เล่ม ๑ ไว้ ๓๐ เล่ม

แขวง รัตนบุรี

หลวง มหาดไทย ปลัด อ่ำ เกอ แทน อ่ำ เกอ
รัตนบุรี เป็น ผู้ อุดหนุน เป็น ผู้ จักการ ด้วย
ได้ จัด ตั้ง โรงเรียน ที่ การ เปรียญ วัดใหญ่ ๑ โรง
พระครู เจ้าคณะ แขวง จำปา เป็น ครู โรงเรียน มี
นักเรียน ประมาณ ๒๕ คน หลวง มหาดไทย ได้
ออก ค่า บำรุง ครู เดือน ละ ๔ บาท ผู้ อำนวยการ
ได้ มอบ หนังสือ แบบ เรียน เล่ม ๑ ไว้ ๓๐ เล่ม

แขวง ประโตนไชย

พระ นคร ภักดี ศรี ครานุกัมภ์ นายอำเภอ เป็น ผู้อุทหนุน เป็นผู้จัดการด้วย ได้จัดตั้ง โรงเรียนที่ศาลาเก่า ๑ โรง พระ เจริญ เป็น ครู โรงเรียน มีนักเรียน ประมาณ ๒๕ คน พระ นคร ภักดี ได้ ออกค่าบำรุงครู เดือนละ ๕ บาท ผู้อำนวยการ ได้ มอบ หนังสือ แบบเรียน เด่ม ๑ ใว้ ๕๐ เด่ม

แขวง พทไทสง

หลวง เจริญ ทิพนต นายอำเภอ เป็น ผู้อุทหนุน เป็นผู้จัดการด้วย ได้จัดตั้งโรงเรียนที่วัด เจริญ ๑ โรง พระครูเจ้าคณะแขวงเสียดเป็นครูโรงเรียน มีนักเรียน ประมาณ ๒๕ คน หลวง เจริญ ทิพนต ได้ ออกค่าบำรุงครู เดือนละ ๕ บาท ผู้อำนวยการ ได้ มอบ หนังสือ แบบเรียน เด่ม ๑ ใว้ ๓๐ เด่ม

บริเวณ เมืองไชยภูมิ

พระ หลุไทย ขำหลวง ผู้ว่าราชการ เป็นผู้อุทหนุน หมื่น วิบุลย์ สรมย์ เป็น ผู้จัดการได้ จัดตั้งโรงเรียนที่ การ เจริญ วัดไชย ประ สิริ ๑ โรง มีนักเรียน ๔๐ คน นายคำ เป็นครู โรงเรียน พระ หลุไทย และ ขำหลวง ทั้งปวงได้ ออก ค่าบำรุงครู เดือน ละ ๑๐ บาท ผู้อำนวยการ ได้ มอบ หนังสือ แบบเรียน เด่ม ๑ ใว้ ๔๐ เด่ม

แขวง ภูเขี้ยว

ขุนพิณิจ คงคา นายอำเภอ เป็น ผู้อุทหนุน เป็นผู้จัดการ ด้วย ได้จัดตั้งโรงเรียนที่วัด ผักขลัง ๑ โรง มีนักเรียน ประมาณ ๕๐ คน เจ้าอธิการ พุด เป็น ครู โรงเรียน ขุนพิณิจ คงคา ได้ ออกค่า บำรุงครู เดือน ละ ๕ บาท ผู้อำนวยการ ได้ มอบ หนังสือ แบบเรียน เด่ม ๑ ใว้ ๕๐ เด่ม

แขวง จทรูดี

หลวง พรหม ภักดี ยกระบัตร นายอำเภอ เป็น ผู้อุทหนุน หลวงอโกลโยภักดี ผู้ช่วย เป็นผู้จัดการ ได้จัดตั้งโรงเรียนที่วัด กลาง ๑ โรง มีนักเรียน ๓๓ คน นายหนู เป็นครู โรงเรียน หลวง พรหม ภักดี ได้ ออกค่าบำรุงครู เดือนละ ๖ บาท ผู้อำนวยการ ได้ มอบหนังสือ แบบเรียน เด่ม ๑ ใว้ ๓๐ เด่ม

แขวง บำเหน็จ เนรวงศ์

หลวง มหานพคุณ นายอำเภอ เป็นผู้อุทหนุน หลวง ธาณี เป็น ผู้จัดการ ได้จัดตั้งโรงเรียนที่ วัดบึง ๑ โรง มีนักเรียน ๓๐ คน นาย อยู่ เป็น ครู โรงเรียน หลวง มหานพคุณ ได้ ออกค่าบำรุงครู เดือน ละ ๕ บาท ผู้อำนวยการ ได้ มอบ หนังสือ แบบเรียน เด่ม ๑ ใว้ ๓๐ เด่ม

รวมโรงเรียนทั้ง ๓ บริเวณ ๒๐ โรงเรียน

จัดการตั้งโรงเรียนเสร็จแล้ว เกด้ากระหม่อม ได้ ทำ คำชี้แจง ให้แก่ผู้ ที่รับจัดการ โรงเรียนทุกคน

ที่ตั้ง

โรงเรียนจัดเป็นสามชนิด โรงเรียน เมือง
 โรงเรียน แขวง โรงเรียน เขตยศักดิ์ โรงเรียน
 สามชนิดนี้ แบ่งเป็น ๔ ชั้น ตามกำหนดนี้
 มีนักเรียนเต็ม ๑๐๐ ชั้นไป เป็น ชั้นเอก
 ” ๗๕ ” ชั้นโท
 ” ๕๐ ” ชั้นตรี
 ” ๒๕ ” ชั้นจตุรา

โรงเรียนเมือง โรงเรียน แขวง เมื่อได้
 ลักษณะควรได้ค่าบำรุง ของแผ่นดิน เป็นอัตรา
 แต่จะนิยมลงว่าเท่าไร แม้ยังไม่ได้ แล้วคงบ
 ประมาณใน ปีนี้นี้ ๗ โรงเรียน เขตยศักดิ์ ควร
 ได้ค่าบำรุง ของแผ่นดิน ช่วยต่อ เมื่อเป็นหลักฐาน
 แล้ว ในชั้นแรกนี้คงเป็นโรงเรียนชั้น แล้ว
 ผู้อำนวยการได้มอบหนังสือแบบเรียนเล่ม ๑ ไว้
 ให้สอนกันไป เพียงเพื่อประชุม นักเรียนไว้
 ก่อน กว่า พระสงฆ์ใน ประเทศนี้ ลงไป
 ศึกษาที่กรุงเทพฯ สอบได้ไว้ ประโยคแล้ว
 เห็นว่าโรงเรียนใด มีความเจริญขึ้น จะได้
 ให้สอนในโรงเรียนนั้นต่อไป

รายงานจัดการตั้ง พระอุปัชฌาย์
 บริเวณเมือง นครราชสีมา

แขวงบูรพา

พระสงฆ์และทายกทั้งปวง ร้องขอให้เจ้า
 อธิการหมวด ตั้ง พรรษา ๔๔ อายุ ๗๐ วัด

พระ บัทยา บ้านปะกายโพรง เป็น พระอุปัชฌาย์
 เก่า เจ้า อธิการ หมวด ๓๘ พรรษา ๓๘ อายุ ๕๘
 วัดตะโหนด บ้านตะโหนด เป็น พระอุปัชฌาย์
 ใหม่ รวม พระอุปัชฌาย์ ๒ รูป

แขวงปัจฉิมา

เจ้า อธิการ มีพรรษา ๔๐ อายุ ๖๕ วัดมิ่ง
 บ้านกลางเมือง เป็น พระอุปัชฌาย์เก่า เจ้า
 อธิการ ขึ้น พรรษา ๔๓ อายุ ๖๔ วัดแจ้ง บ้าน
 โภกลาง เป็น พระอุปัชฌาย์เก่า เจ้า อธิการ—
 หมวดจัน พรรษา ๓๒ อายุ ๕๕ วัดดอน บ้าน
 ดอน เป็น พระอุปัชฌาย์ ใหม่ รวม ๓ รูป

แขวงจันทึก

เจ้า อธิการดี พรรษา ๔๘ อายุ ๖๘ วัดบึงดำไย
 บ้านบึงดำไย เป็น พระอุปัชฌาย์ ใหม่ ๓ รูป

แขวงสูงเนิน

เจ้า อธิการ หมวดแดง พรรษา ๒๐ อายุ ๔๓
 วัดจิว บ้านใหญ่ เป็น พระอุปัชฌาย์ใหม่ เจ้า
 อธิการ หมวดม่วง พรรษา ๓๘ อายุ ๗๐ วัดอำภา
 บ้านสูงเนิน เป็น พระอุปัชฌาย์ใหม่ พระครู
 เจ้าคณะแขวงพิม พรรษา ๒๓ อายุ ๔๓ วัดสุริยาเย็น
 บ้านบัวแดง เป็นพระอุปัชฌาย์ใหม่ รวม ๓ รูป

แขวง กระโทก

เจ้าอธิการชุ่ม พรรษา ๓๓ อายุ ๕๕ วัดโบสถ์
บ้านกระโทก เป็น พระอุปัชฌาย์เก่า เจ้า
อธิการ น้อย พรรษา ๓๒ อายุ ๕๔ วัดไม้เป็น พระ
อุปัชฌาย์เก่า รวม ๒ รูป

แขวง พิมาย

เจ้าอธิการ หมวดแก้ว พรรษา ๔๖ อายุ ๖๘
วัดจัน บ้านปะดุก เป็นพระอุปัชฌาย์เก่า เจ้าอธิการ
หมวดเกิด พรรษา ๕๐ อายุ ๕๒ วัดใหม่บ้านซุ่ม
เป็นพระอุปัชฌาย์เก่า เจ้าอธิการทอง พรรษา ๔๘
อายุ ๗๐ วัดบ่วง บ้านบ่วง เป็นพระอุปัชฌาย์
เก่า รวม ๓ รูป

แขวง กตาง

เจ้าอธิการข้าง พรรษา ๔๔ อายุ ๖๗ วัดดอน
ท้าว บ้านดอนท้าว เป็น พระอุปัชฌาย์เก่า
พระครูเจ้าคณะ แขวงทอง พรรษา ๒๐ อายุ ๔๓
วัดขามบ้านขาม เป็นพระอุปัชฌาย์เก่า รวม ๒ รูป

แขวง บักองไชย

เจ้าอธิการเกิด พรรษา ๔๘ อายุ ๗๐ วัด
ประทุมคงคา บ้านนค้อออก เป็น พระอุปัชฌาย์
เก่า เจ้าอธิการ นิม พรรษา ๔๔ อายุ ๖๘
วัดหงษ์บ้านพระเพ็ด เป็น พระอุปัชฌาย์เก่า
พระครูเจ้าคณะ แขวงมี พรรษา ๒๖ อายุ ๔๗

วัดนำพระธาตุ บ้านตะคุ เป็น พระอุปัชฌาย์
เก่า รวม ๓ รูป

รวมทั้ง ๘ แขวง ๑๘ รูป เก่า ๓๓ รูป
ใหม่ ๖ รูป

แต่แขวงสันเทียบกับแขวงนอก สองแขวงนี้
พระสงฆ์มาไม่ทันในการประชุม ยังมีได้จัดตั้ง

บริเวณ เมือง นางรอง

เมือง นางรอง

เจ้าอธิการ หมวดนิม พรรษา ๑๖ อายุ ๕๓
วัดน้ำไหล บ้านสบ้า เป็น พระอุปัชฌาย์
เก่า เจ้าอธิการ เป๊าะ พรรษา ๓๒ อายุ ๓๕ วัด
โพคงคา บ้านสิง เป็น พระอุปัชฌาย์ใหม่
รวม ๒ รูป

แขวง บุรีรัมย์

พระครูเจ้าคณะ แขวงพุท พรรษา ๔๖
อายุ ๖๗ วัดสูง บ้านยาง เป็น พระอุปัชฌาย์
เก่า เจ้าอธิการ หมวดคง พรรษา ๒๖ อายุ ๔๘
วัดโพบ้านพระครู เป็น พระอุปัชฌาย์ ใหม่
เจ้าอธิการ หมวดอยู่ พรรษา ๒๘ อายุ ๕๒ วัด
คงคา บ้านตะโหนด เป็น พระอุปัชฌาย์ ใหม่
รวม ๓ รูป

แขวงรัตนบุรี

พระครูเจ้าคณะ แขวงจำปา พรรษา ๓๐
อายุ ๕๓ วัดใหญ่ บ้านในเมืองเป็น พระอุปัชฌาย์

เจ้าอธิการ คำภา พรรษา ๒๑ อายุ ๔๘
วัดบึง บ้าน ดนม เป็น พระอุปัชฌาย์ ใหม่
รวม ๒ รูป

แขวง ประโคนไชย

พระครู เจ้าคณะ แขวง ขึ้น พรรษา ๓๑
อายุ ๕๒ วัด แจ้ บ้านโน เมือง เป็น พระอุปัชฌาย์
เก่า ๑ รูป

แขวง พุทไทสง

เจ้าอธิการ หมวดคณา พรรษา ๓๖ อายุ ๕๘
วัดหงษ์ บ้านศรีระเวศ เป็นพระอุปัชฌาย์เก่า ๑ รูป
รวมทั้ง ๕ แขวง ๘ รูปเก่า ๔ รูปใหม่ ๔ รูป

บริเวณ เมืองไชยภูมิ

เมืองไชยภูมิ

เจ้าอธิการ หมวดอิน พรรษา ๒๕ อายุ ๔๘
วัด แจ้ บ้านโนนแดง เป็น พระอุปัชฌาย์เก่า
เจ้าอธิการ หมวดท้ว พรรษา ๑๔ อายุ ๓๘
วัดคำเตอ ดอยบ้าน บาง หวาย เป็น พระอุปัชฌาย์เก่า
เจ้าอธิการ หมวดจุม พรรษา ๑๒ อายุ ๓๔ วัดอำภา
บ้านเต่า เป็น พระอุปัชฌาย์ใหม่ รวม ๓ รูป

แขวง ภูเขียว

เจ้าอธิการ หมวดมา พรรษา ๑๘ อายุ ๔๐
วัด ดาว เรือง บ้านคอนด่าน เป็นพระอุปัชฌาย์เก่า

เจ้าอธิการ หมวดเคน พรรษา ๑๘ อายุ ๔๐
วัด ภายับ บ้าน ดาด เป็นพระอุปัชฌาย์ใหม่ เจ้า
อธิการ หมวดทองอิน พรรษา ๑๘ อายุ ๔๐
วัด สวรรค์คงคา บ้านด้ามล้วน เป็นพระอุปัชฌาย์
ใหม่ พระครูเจ้าคณะ แขวงเต่า พรรษา ๑๖
อายุ ๓๗ วัดบัวบาน บ้านบัวปะเกียน เป็นพระ
อุปัชฌาย์ใหม่ รวม ๔ รูป

แขวงจตุรัส

พระครูเจ้าคณะ แขวงหนู พรรษา ๓๘ อายุ
๕๘ วัดกวาง บ้านกอก เป็นพระอุปัชฌาย์เก่า ๑ รูป

แขวง บำเหน็ด ณรงค์

เจ้าอธิการ จัน พรรษา ๒๕ อายุ ๔๗ วัด
สว่าง บ้านโคก เป็น พระอุปัชฌาย์ใหม่ ๑ รูป
รวมทั้ง ๔ แขวง ๘ รูปเก่า ๔ รูป
ใหม่ ๕ รูป
รวม พระอุปัชฌาย์ ทั้ง ๓ บริเวณ ๓๗ รูป
แต่มี ข้อบังคับไว้ทุก ๆ พระอุปัชฌาย์ ดังนี้
๑ ห้ามมิให้ พระอุปัชฌาย์ บวชคน
หน้าดัก หลั่ง ดาย มุต นายไม่ อนุญาต บวช ๆ
ดัก ๆ ตามหน
๒ ห้ามมิให้ พระอุปัชฌาย์ รับ บวช นาค ที่
ทายต มา นิมนต์
๓ ให้ พระอุปัชฌาย์ รับ นิมนต์ บวช นาค แต่
นาค ที่ ทายกมี บุตร และ หลาน ครบ อุปสัมบท แล้ว

นำมาฝากแก่ พระอัครมหาราช หรือ ฝากแก่
เจ้าอธิการวัดอื่น แล้วเจ้าอธิการ นำนามานิมนต์

๔ ให้พระ อัครมหาราช สอน ปี่ เดือน ของ
กุดบุตร ครบ ๒๐ ปี แล้วจึง ให้อุปสมบท

๕ ให้พระ อัครมหาราช บวช นาค แต่ นาค หนึ่ง ๆ
กว่าจะหมด

๖ นาค หนึ่ง พระ สวด หนึ่ง นาค หนึ่ง พระ
สวด สอง นาคสองพระสวดสองอย่าให้เกิน กว่านี้

๗ กุดบุตร บวช แล้ว ให้ อยู่ ใน หมู่ ใน
คณะ ประ พฤติ พรหม จรรย์ ใน สำนัก ครู
อัครมหาราช อาจารย์ ก่อน อย่า ให้ กระทบ ไป
ตาม อ่าเภอใจ แต่รูป หนึ่ง สอง รูป สาม รูป

มอบไว้แก่พระ อัครมหาราช ทุก รูป และมอบไว้
ที่ ศาลา ว่า การ เมือง นคร ราชดี มา และ เมือง
นาง รอง เมือง ไชยภูมิ เพื่อ ขำ ทวง ผู้ว่า
ราชการ และ ขำ ราชการ ทั้ง ปวง จะได้
ตำริห์ การ ต่อไป

เกล้า กระหม่อม ได้ จัด การ ตั้ง โรง เรือน
และ ตั้ง พระ อัครมหาราช ใน มณฑล นคร ราชดี มา
สนอง พระเดช พระคุณ ตาม สติ กำนั่ง ขอพระราช
ทาน ถวาย พระ ราช กุศล แต่ ส้ม เค็จ บรม บพิตร
พระราช สัมภาร เจ้า อรรค คำ สุน ปลัมภก ผู้ ทรง
พระ คุณ ธรรม อัน มหา ประ เสริฐ

ควร มี ควร แล้ว แต่ จะ ทรง พระ กรุณา โปรด

(ลงนาม)

พระ เทพมุนี